

Paimion kaupungin valmiussuunnitelma, yleinen osa

Sisälllys

1	Yleistä	2
2	Suomen kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalli	3
2.1	Johtaminen.....	3
2.2	Kansainvälinen ja EU-toiminta	3
2.3	Puolustuskyky	4
2.4	Sisäinen turvallisuus.....	4
2.5	Talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus	4
2.6	Väestön toimintakyky ja palvelut.....	4
2.7	Henkinen kriisinkestävyys	5
3	Varautumista koskeva lainsäädäntö ja ohjeistukset	6
3.1	Valmiuslaki	6
3.2	Pelastuslaki.....	7
3.3	Poliisilaki.....	7
3.4	Muut asiakirjat.....	7
4	Yleinen häiriötilanteiden määrittely.....	8
4.1	Laajasti yhteiskuntaan vaikuttavia skenaarioita:	8
4.2	Vakavia alueellisia tapahtumia:.....	8
5	Paimion kaupungin riskiarvio	9
6	Kokonaisturvallisuus ja varautuminen Paimiossa.....	10
6.1	Kokonaisturvallisuus	10
6.2	Varautuminen	10
6.3	Varautumissuunnittelu.....	13
7	Vastuiden määrittely	14
8	Viestintä ja tilannekuvan kokoaminen	16
9	Muut toimijat.....	17
9.1	Viranomaisten vastuulla tapahtuva toiminta	17
10	Ylläpidettävät toiminnot eri tilanteissa	19
10.1	Toiminnot, jotka varmistetaan kaikissa tapauksissa	20
10.2	Mitä toimintoja voimme lyhytkestoissa (enintään 1 kk) tilanteissa keskeyttää tai vähentää?.....	21
10.3	Mistä toiminnoista voimme pitkäkestoissa tilanteissa luopua tai vähentää?	22
	Lähteet:.....	23

1 Yleistä

Varautumisen merkitys on jatkuvasti korostunut kuntien toiminnassa. Asukkaiden turvallisuuteen ja hyvinvointiin sekä samalla nykyaikaisen yhteiskunnan keskeisiin toimintoihin häiriöitä aiheuttaneet myrskyt, vesihuollon ongelmat, sähköjakelun ongelmat, sähköisen toimintaympäristön haavoittuvuudet, joukkosurmat, pandemiat ja vastaavat ovat nostaneet esille tarpeen ottaa varautuminen kiinteäksi osaksi organisaation toimintaa ja samalla osaksi yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta.

Euroopan turvallisuustilanteen muuttuminen, hybridisodan uhka ja terroristi-iskut Euroopassa ja Suomessa ovat nostaneet esille tarpeen huomioida entistä enemmän varautumisessa myös tahallisen vahingoittamistoiminnan seurauksena syntyvät ongelmat. Uutena huomioitavana asiana on esiin noussut maailmanlaajuinen pandemia, josta esimerkkinä toimii Covid-19-viruksen aiheuttamat seuraukset myös Suomessa. Sosiaalisen median monikanavaisuus, nopeus ja sattumanvaraisuus edellyttävät entistä enemmän viestinnän huomioon ottamista osana varautumista.

Paimion kaupungin edellinen valmiussuunnitelma on vanhentunut ja sen vuoksi on tarve hyväksyä uusi valmiussuunnitelma kaupunginvaltuustossa. Valmiussuunnitelma luo hyvän perustan Paimion kaupungin varautumiselle ja keskeisten yleisten periaatteiden osalta se perustuu viranomaisohjeisiin ja -määräyksiin. Valmiuden ylläpitoa on harjoiteltu mm. aluehallintoviraston ja Pelastusopiston järjestämissä yhteisharjoituksissa sekä kaupungin omia harjoituksia järjestämällä. Materiaalista varautumista on tehty mm. varavoimakonehankinnoin.

Varautumisasiakirjojen sähköisestä tallentamisesta vastaa tietohallintopäällikkö. Lisäksi paperiset versiot asiakirjoista on kaupunginjohtajalla ja toimialajohtajilla.

2 Suomen kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalli

Kokonaisturvallisuus on suomalaisen varautumisen yhteistoimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä. Kuntien varautuminen on keskeinen osa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta.

Suomalaisen kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallin vahvuus on, että se kattaa kaikki yhteiskunnan tasot ja tahot. Valtionhallinnon, viranomaisten, elinkeinoelämän, maakuntien ja kuntien lisäksi yliopistot ja tutkimuslaitokset, järjestöt, yhteisöt ja yksilöt muodostavat kokonaisturvallisuuden verkoston, jossa tietoa voidaan jakaa, yhteisiä tavoitteita voidaan asettaa ja yhteistyöhön voidaan sitoutua joustavasti. Tämän ajattelumallin mukaan turvallisuustoimijoita ovat kaikki johdettuun tai sitä kiinteästi tukevaan turvallisuustoimintaan osallistuvat tahot. Myös yksittäisillä kansalaisilla on tärkeä rooli omatoimisessa varautumisessa ja yhteiskunnan kriisinkestokyvyn vahvistamisessa.

Kokonaisturvallisuuden kannalta elintärkeät toiminnot määritellään seuraavasti:

2.1 Johtaminen

Johtaminen on elintärkeä toiminto, joka luo pohjan muiden toimintojen turvaamiselle. Johtamiskyky on kyettävä turvaamaan kaikissa tilanteissa ja kaikilla toimintatasoilla. Tehokas häiriötilanteiden hallinta edellyttää tiivistä yhteistyötä johtamisen, tilannekuvan ja viestinnän välillä.

Hyvä johtaminen edellyttää:

- selkeää johtovastuuta, toimijoiden roolitusta ja toimivaltaisen viranomaisen päätöksentekokykyä,
- tilannekuvan muodostamista (tilanneymmärrys, arvio tilanteen kehittymisestä),
- häiriö- ja kriisiviestintää,
- tiedon jakamista ja sitä tukevia teknisiä ratkaisuja,
- toiminnan jatkuvuuden hallintaa ja
- yhteistoimintaa.

2.2 Kansainvälinen ja EU-toiminta

Kansainvälinen toiminta ulottuu kaikille suomalaisen yhteiskunnan tasoille ja aloille. Kansainvälisen yhteistyön mahdollistaminen ja osallistuminen kriisien ennaltaehkäisyyn on kiinteä osa yhteiskunnan muiden elintärkeiden toimintojen turvaamista. NATO ja EU-turvallisuusyhteistyö ovat kiinteä osa turvallisuussuunnittelua.

2.3 Puolustuskyky

Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus turvataan ylläpitämällä ja kehittämällä turvallisuusympäristöön suhteutettua puolustuskykyä. Suomen puolustuskyvyn kehittämisen ja ylläpidon ensisijaisena päämääränä on muodostaa ennaltaehkäisevä kynnys sotilaallisen voiman käytölle Suomea vastaan tai sillä uhkaamiselle. Tarvittaessa Suomeen kohdistuvat sotilaalliset uhat torjutaan sotilaallisia voimakeinoja käyttäen ja liittoutumia hyödyntäen.

2.4 Sisäinen turvallisuus

Sisäisen turvallisuuden ylläpidolla varmistetaan se, että Suomessa ihmiset voivat nauttia yhteiskunnan tarjoamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja muista ikävistä kansallisista tai kansainvälisistä ilmiöistä johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta.

2.5 Talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus

Talouden, infrastruktuurin ja huoltovarmuuden turvaamisella järjestetään elintärkeiden toimintojen ylläpitämiseksi tarvittava rahoitus ja muut resurssit. Elintärkeille toiminnoille välttämättömät kotimainen ja kansainvälinen infrastruktuuri, organisaatiot, rakenteet ja prosessit turvataan.

2.6 Väestön toimintakyky ja palvelut

Väestön toimintakyky ja hyvinvointi turvataan ylläpitämällä keskeiset peruspalvelut. Niillä edistetään väestön itsenäistä selviytymistä kaikissa tilanteissa.

Yhteiskunnan toimivuus edellyttää sekä riittävää sosiaaliturvaa että sosiaali- ja terveyspalveluja, jotka turvataan yhteiskunnan häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Häiriötilanteissa kiireellisten palvelujen tarve korostuu, koska kriisit aiheuttavat lähes aina potilaita ja avun tarvetta.

Myös keskeisten kasvatus- ja koulutuspalvelujen häiriötön jatkuminen turvataan. Kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut ylläpitävät kansalaisten kokonaisvaltaista kestävyttä ja edesauttavat kriiseistä selviytymistä.

Kansalaisten luottamus keskeisiin palveluihin ja niiden jatkuvuuteen on olennainen asia niin kriisitilanteissa kuin niihin varautumisessa.

2.7 Henkinen kriisinkestävyys

Henkisellä kriisinkestävyydellä tarkoitetaan yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan sekä kansakunnan kykyä kestää kriisitilanteiden aiheuttamat henkiset paineet ja kykyä selviytyä niiden vaikutuksilta. Hyvä henkinen kriisinkestävyys edistää kriiseistä toipumista.

Kuva 1. Suomen kokonaisturvallisuus yhteistoimintamallina

3 Varautumista koskeva lainsäädäntö ja ohjeistukset

3.1 Valmiuslaki

Kunnilla on velvollisuus huolehtia vastuullaan olevista toiminnoista kaikissa olosuhteissa. *Valmiuslain* 12 §:n mukaan "...kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa." Varautuminen alkaa normaaliolojen toimintojen varmistamisesta ja etenee häiriötilanteiden kautta aina poikkeusolojen toimintojen varmistamiseen.

Valmiuslain 3 §:n mukaan poikkeusoloja ovat:

- 1) Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila;
- 2) Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista;
- 3) väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat;
- 4) erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila; sekä
- 5) vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti.

Valmiuslain 108 § toteaa kunnan hallinnosta poikkeusoloissa seuraavaa:

"Kunnan hallinto

Sen estämättä, mitä kuntalain [\(365/1995\) 54 §:n](#) 4 momentissa säädetään, valtuusto voidaan poikkeusoloissa kutsua koolle välittömästi. Valtuusto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet valtuutetuista on läsnä.

Jos valtuustoa ei saada koolle päätösvaltaisena ja painavat syyt edellyttävät välitöntä päätöksentekoa, kunnanhallituksella on oikeus päättää niistä asioista, jotka koskevat kunnan hallinnon järjestämistä, johto- ja hallintosääntöä, toimivallan siirtämistä, talousarviota ja veroja sekä muista valtuuston päätettäväksi säädetyistä asioista.

Kunnanhallituksen on mahdollisimman pian saatettava 2 momentissa tarkoitetut päätökset valtuuston päätettäväksi. Kunnanhallituksen päätös on voimassa, kunnes valtuusto on päättänyt asiasta.

Mitä tässä pykälässä säädetään kunnasta, koskee myös kuntayhtymää."

(KuntaL [365/1995](#) on kumottu L:lla [410/2015](#), ks. KuntaL [410/2015 94 §](#) 4 mom.)

3.2 Pelastuslaki

Pelastuslaki määrittää niin kansalaisille kuin yhteisöille yleisiä velvoitteita turvallisuuden parantamisen, onnettomuuksien vähentämisen kuin myös pelastamisvelvollisuuden osalta.

Kuntien toiminnan kannalta joitakin keskeisiä kirjauksia löytyy mm.

- § 27 Alueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävät
- § 30 Sammutusvesi
- § 46 Yhteistyö pelastustoiminnassa
- § 50 Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille
- § 65 Yhteistoiminta väestösuojeluun varautumisessa
- § 111a Öljyvahinkojen jälkitorjunta

3.3 Poliisilaki

9 luku

- 1 § Poliisin antama virka-apu
- 2 § Poliisille annettava virka-apu

Muita lakeja, joissa viittauksia varautumiseen:

Puolustustilalaki

Huoltovarmuuteen liittyvä lainsäädäntö

Edellä mainittujen lakien lisäksi toimialoja koskevasta lainsäädännöstä löytyy kohtia, jotka edellyttävät etukäteisvalmisteluin tapahtuvaa varautumista.

3.4 Muut asiakirjat

Lakien ohella yhteiskunnan varautumisesta on laadittu kansallisella tasolla seuraavat valmiussuunnittelua ohjaavat asiakirjat, jotka ovat valmiussuunnitelman liitteenä:

- Valtioneuvoston periaatepäätös - Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (2017)
- Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta (2021)
- Sisäministeriön julkaisu - Kansallinen riskiarvio (2018)
- Suojelupoliisin julkaisu - Kansallisen turvallisuuden katsaus (2021)

Lisäksi Pelastusopisto on laatinut ohjeita kuntien valmiussuunnittelun tueksi.

Lähteet:

www.yhteiskunnanturvallisuus.fi

www.pelastusopisto.fi

www.intermin.fi

www.supo.fi

4 Yleinen häiriötilanteiden määrittely

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia määrittelee uhkamalleihin sisältyviä häiriötilanteita, jotka muodostavat yleisen riskikartoituksen kaupungin valmiussuunnitelmien pohjaksi. Alla luetellut uhkamallien häiriötilanteet muodostavat perustan Paimiossa tapahtuvien häiriötilanteiden arvioinnille.

4.1 Laajasti yhteiskuntaan vaikuttavia skenaarioita:

- Energiansaannin vakavat häiriöt
- Kybertoimintaympäristön riskit
- Maailmanlaajuinen pandemia tai Suomen lähialueilla tai Suomessa esiintyvät vakavat tarttuvat taudit ihmisiin
- Suomeen suoraan tai välillisesti kohdistuva turvallisuuspoliittinen kriisi
- Vakava ydinonnettomuus Suomessa tai Suomen lähialueella
- Isojen väkijoukkojen väkivaltainen liikehdintä
- Suomeen kohdistuva terroristinen teko tai terrorismi
- Laaja pakolaisten maahanmuutto Suomeen ja EU-alueelle
- Aurinkomyrsky

4.2 Vakavia alueellisia tapahtumia:

- Vakava kemikaali- tai räjähdysonnettomuus vaarallisia aineita käsittelevässä teollisuuslaitoksessa
- Vakava maantie-, raide- tai lentoliikenteen onnettomuus
- Useampi yhtäaikainen laaja metsäpalo
- Suuri, laajasti vaikuttava rakennuspalo kriittisen infrastruktuurin kohteessa
- Laaja tai pitkäkestoinen vedenjakeluhäiriö
- Sään ääri-ilmiöt (ukkosmyrskyt, rajuilmat, talvimyrsky, johon liittyy pakkasjakso, pitkittynyt hellejakso)
- Vakava henkilöjoukkoon kohdennettu väkivallanteko
- Laajamittainen maahantulo

5 Paimion kaupungin riskiarvio

Paimion kaupunki varautuu koko kaupungin tasolla erityisesti seuraaviin uhkamalleihin:

1. Sään ääri-ilmiöt
2. Pitkittynyt sähkökatkos
3. Vesihuollon vakava häiriötilanne
4. Ruoan valmistuksen ja jakelun laajat ongelmat
5. Kaukolämmön jakelussa vakavat häiriöt lämmityskaudella
6. Henkeen kohdistuva vakava uhka Paimiossa sijaitsevassa oppilaitoksessa
7. Vakava onnettomuus tai uhkatilanne palvelulaitoksessa, julkisessa tilassa, yleisötapahtumassa tms.
8. Vakava tie- tai raideliikenneonnettomuus
9. Vakava, pitkäaikainen häiriö kaupungin maksuliikenteessä
10. Lakko
11. Laaja kaupunkilaisten ja kaupungin henkilökunnan sairastuminen
12. Pandemia
13. Paikallisesti merkittävä onnettomuus tai tulipalo
14. Poikkeuksellinen kuolemantapaus
15. Kaupungin kiinteistön vaurioitumisesta / tuhoutumisesta johtuvat uudelleenjärjestelyt
16. Tietoteknisen ympäristön laajavaikutteiset häiriötilanteet
17. Tietoturvaan ja -suojaan kohdistuvien vakavien uhkien toteutuminen

6 Kokonaisturvallisuus ja varautuminen Paimiossa

6.1 Kokonaisturvallisuus

Kokonaisturvallisuus kattaa koko kaupungin ja kaupunkilaisten turvallisuuden. Paimion kaupungin toiminta ja varautuminen on osa tätä kokonaisturvallisuutta.

Kaupunki pyrkii omalla valmiussuunnittelullaan jatkuvuuden hallintaan eli siihen, että kaupungin toiminnot ja palvelut voivat toimia kaikissa olosuhteissa ja tilanteissa mahdollisimman pitkään ja häiriötilanteen sattuessa palautua mahdollisimman pian ennalleen.

Kokonaisturvallisuuden näkökulma ulottaa tarkastelun myös kaupungin normaalia valmiussuunnittelua laajemmaksi kokonaisuudeksi. Väestön toimintakyky, kriisinkestävyys sekä kriisien ennaltaehkäisy ovat asioita, joihin kaupunki voi omalla toiminnallaan vaikuttaa, mutta jotka eivät suoraan liity kaupungin toimintaan yhteiskunnan palveluiden järjestäjänä.

Kokonaisturvallisuutta täydentävät yhteistyöviranomaisten ja -tahojen sekä sellaisten yritysten valmiussuunnitelmat, joiden toiminta on Paimion kaupungin toimintojen kannalta elintärkeää.

6.2 Varautuminen

Varautumisella tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, asiakirjoja ja muita etukäteisvalmisteluja, joilla kaupunki varautuu kokonaisturvallisuuden ylläpitoon. Varautumisessa tunnistetaan, arvioidaan ja analysoidaan kaupunkiin kohdistuvia uhkia sekä oman toiminnan haavoittuvuuksia. Lisäksi kartoitetaan ja arvioidaan olemassa olevia ja tarvittavia resursseja erilaisten häiriötilanteiden hallinnassa, suunnitellaan toimintamalleja, neuvotellaan eri yhteistyötahojen ja sidosryhmien kanssa esimerkiksi häiriötilanteiden aikaisesta tietojen välittämisestä ja yhteistoiminnasta. Varautuminen voidaan jakaa kolmeen pääosa-alueeseen: ennakointiin, operatiiviseen toimintaan ja toipumiseen.

1) Ennakointi ja suunnittelu

- Riskiarvion laatiminen
- Elintärkeiden toimintojen määrittely
- Ennaltaehkäisy
- Resurssiarvion ja -varausten tekeminen
- Vastuiden määrittely
- Koulutus ja harjoittelu
- VAP-varausten tekeminen puolustusvoimilta (Asevelvollisuuslaki 89 §)

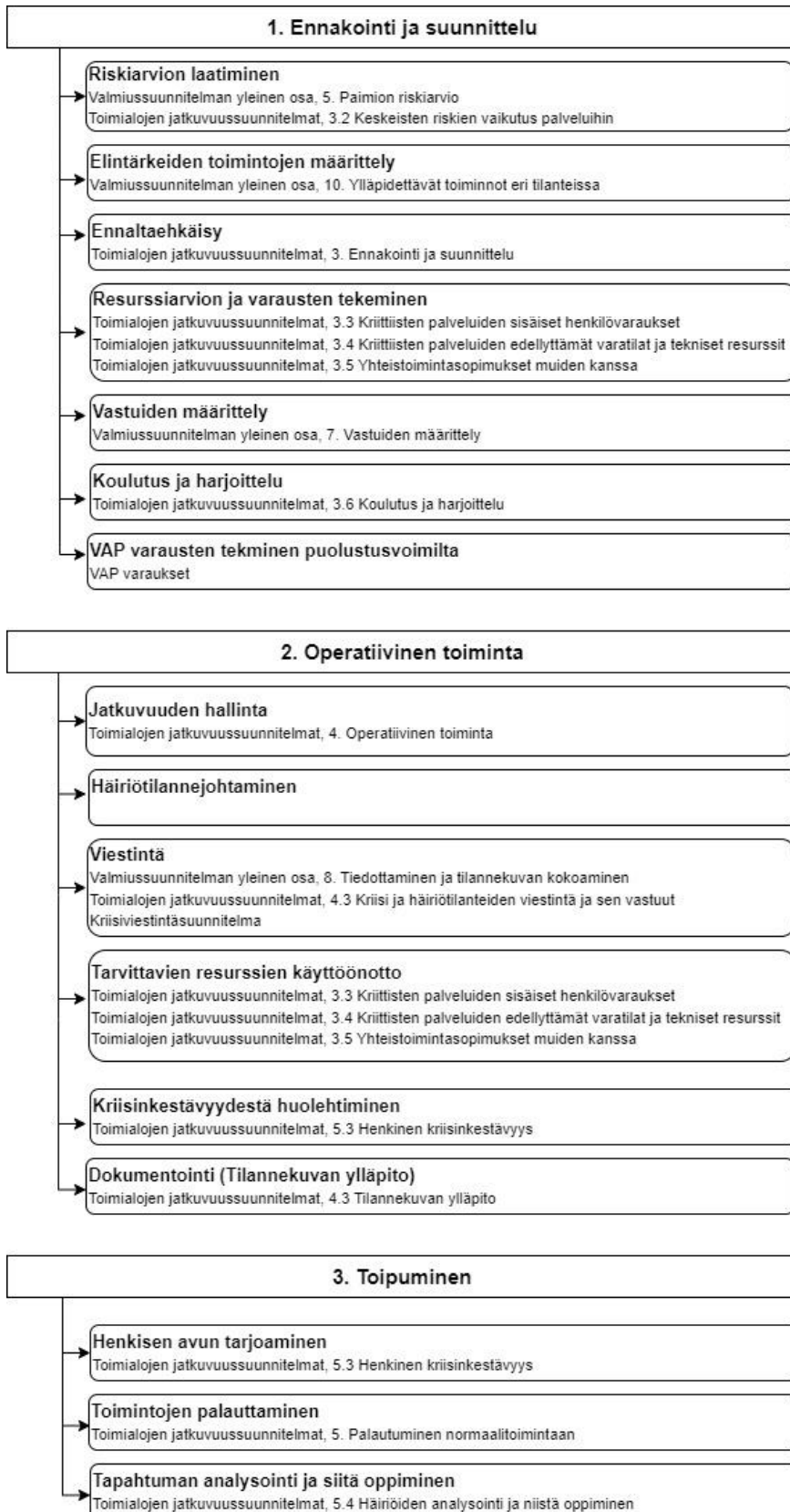

2) Operatiivinen toiminta

- Jatkuvuudenhallinta
- Häiriötilannejohtaminen
- Viestintä
- Tarvittavien resurssien käyttöönotto
- Kriisinkestävydestä huolehtiminen
- Dokumentointi (tilannekuvan ylläpito)

3) Toipuminen

- Henkisen avun tarjoaminen
- Toimintojen palauttaminen
- Tapahtuman analysointi ja siitä oppiminen

Kuva 2. Varautumisdokumentaatioiden sijainti

6.3 Varautumissuunnittelu

Paimion kaupungin varautumissuunnittelu koostuu seuraavista suunnitelmista ja asiakirjoista:

1. Valmiussuunnitelma, yleinen osa (julkinen)
 - on suunnitelma siitä toimintatavasta ja toimenpiteistä, joilla kaupunki ylläpitää kokonaisturvallisuutta, valmistautuu häiriötilanteisiin ja jakaa vastuut eri toimijoiden kesken
2. Toimiala- ja palvelukohtaiset jatkuvuus- ja valmiussuunnitelmat (viranomaiskäyttöön)
 - on valmiussuunnitelma toimialan keskeisimpiin riskeihin varautumisesta, toimialan erityislainsäädännön edellyttämistä valmiussuunnitelmista sekä toimialan keskeisimmistä yhteystiedoista ja vastuista
 - Sisältää henkilöstön koulutus- ja harjoitus suunnitelman
 - Sisältää tietohallinnon keskeiset palvelut
3. Toimintakortit (viranomaiskäyttöön)
 - etukäteen pohdittu ja laadittu malli toimintatavaksi, kuinka käytännössä kyetään aloittamaan häiriön hallinnan edellyttämät toimenpiteet mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, kuinka yhteen sovitetaan eri viranomaisten ja muiden toimijoiden toiminta niin, että häiriön vaikutukset saadaan minimoitua mahdollisimman hyvin ja kuinka niistä toipuminen saadaan käyntiin mahdollisimman nopeasti.
4. Evakuointisuunnitelma (viranomaiskäyttöön)
5. Kriisiviestintäohje (julkinen)
6. Yhteistoimintasopimukset (viranomaiskäyttöön)
7. Kiinteistökohtaiset pelastussuunnitelmat ja turvallisuuskansiot
 - Laadittu kunkin kiinteistön osalta pelastustoimen edellyttämällä tavalla

Valmiussuunnitelman ajantasaisuus tulee tarkistaa kerran valtuustokaudessa tai jos lainsäädännössä, viranomaisohjeissa, organisaatiossa tai muissa olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

7 Vastuiden määrittely

Kuntalain mukaan kaupunginjohtaja johtaa kaupunginhallituksen alaisena kaupungin hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa. Kaupunginjohtaja yhdessä kaupunginhallituksen kanssa vastaa myös kaupungin varautumisesta ja siihen sisältyvänä valmiussuunnittelusta. Kukin viranhaltija ja työntekijä vastaavat varautumistehtävistä omiin tehtäviinsä ja omalle vastuulleen kuuluvien osin. Valmiuslain 108 §:ssä määrätään kaupungin hallinnon järjestämisestä poikkeusoloissa (katso s. 5).

1. Valmiussuunnitelma

Vastuu: kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja

Kaupunginvaltuusto hyväksyy, kaupunginjohtaja vastaa valmistelusta.

2. Toimialakohtainen jatkuvuus- ja valmiussuunnittelu

Vastuu: toimialajohtajat, tietohallintopäällikkö, kaupunginjohtaja

Toimialajohtajat ja tietohallintopäällikkö laativat toimialakohtaiset suunnitelmat, kaupunginjohtaja valvoo niiden tekemistä ja hyväksyy suunnitelmat.

3. Toimintakortit

Vastuu: toimialajohtajat, asianomaiset esimiehet

Kukin vastaa toimintasuunnitelmien ja toimintakorttien tekemisestä omalla toimialallaan.

Toimialajohtaja hyväksyy.

4. Evakuointisuunnitelma

Vastuu: kaupunginjohtaja, toimialajohtajat

Perustuu Varsinais-Suomen aluepelastuslaitoksen alueelliseen suunnitelmaan, johon päivitetään kuntakohtaiset tiedot. Kaupunginjohtaja hyväksyy suunnitelman.

5. Kriisiviestintäohje

Vastuu: kaupunginjohtaja.

Kaupungin varautumissuunnitelman liite, kaupunginhallitus hyväksyy.

6. Yhteistoiminta kolmannen sektorin kanssa

Vastuu: kaupunginjohtaja, toimialajohtajat

Yhteistoimintasopimukset, neuvottelumuistiot tai vastaavat laaditaan yhteistyötahojen kanssa.

7. Kiinteistökohtaiset pelastussuunnitelmat ja turvallisuuskansiot

Vastuu: kiinteistöpäällikkö ja yksiköiden esimiehet

8. Resurssien varaussuunnitelma

Vastuu: kaupunginjohtaja, toimialajohtajat

9. Häiriötilanteen johtoryhmän kokoonpano ja toiminta häiriötilanteissa

Vastuu: kaupunginjohtaja

Kokoonpano hallintosäännön 152 §:n mukainen täydennettynä kaupunginjohtajan erikseen määräämillä henkilöillä.

10. Arkistointi

Vastuu: Hallintojohtaja

Hallintopalvelut arkistovat kaupungin valmiussuunnitelman ja toimialojen valmiussuunnitelmat sekä niihin liittyvät asiakirjat.

Toimialajohtajien velvollisuus on varmistaa, että kaupungin palveluksessa olevat ovat tietoisia vastuistaan ja velvollisuuksistaan mahdollisen häiriötilanteen kohdatessa. Joissakin tilanteissa vastuulliset on voitava tavoittaa myös muuna kuin virallisena työaikana. Vastuuhenkilöllä on myös itsellään velvollisuus ottaa yhteyttä, mikäli hän esimerkiksi tiedotusvälineiden kautta tulee tietoiseksi häiriötilanteesta, joka voi edellyttää läsnäoloa. Tarvittaessa kaupungin palveluksessa olevia voidaan määrätä häiriötilanteen edellyttämiin työtehtäviin palveluiden jatkumisen turvaamiseksi.

8 Viestintä ja tilannekuvan kokoaminen

Häiriötilanteista tulee aina tiedottaa asiaan liittyviä tahoja ja vastuullisia. Sisäisen viestinnän on toimittava kaikissa häiriötilanteissa. Useimmissa tapauksissa on myös tiedotettava mahdollisimman nopeasti kaupunkilaisia. Tiedottamista voi tapahtua myös viranomaisilta (poliisi, aluepelastuslaitos, aluehallintovirasto, ELY-keskus, puolustusvoimat) kaupungille tai kaupungilta viranomaisille. Lisäksi tiedottaminen on usein tarpeellista myös eri toiminnoista vastaaville yhtiöille, kuntayhtymille sekä naapurikunnille.

Vakavasta häiriötilanteesta on välittömästi saatettava tieto kaupunginjohtajalle ja ao. toimialajohtajalle (esim. jos se oleellisesti vaikuttaa kaupungin palveluiden saatavuuteen tai toimintaan, aiheuttaa vaaratilanteen, sulkee merkittävästi liikenneyhteyksiä, johtaa evakointiin tms.) Kaupungin johdon on viipymättä informoitava asiasta johtavia luottamushenkilöitä huomioiden kuitenkin häiriötilanne ja sen edellyttämät velvoitteet. Sisäisellä viestinnällä on myös varmistettava tarpeellinen kaupungin henkilökunnan informointi. Yleinen viestintä hoidetaan normaaliolojen mukaisesti kaupungin verkkosivujen, somekanavien, palvelupisteiden, kirjaston, käytössä olevien muiden sähköisten viestintäkanavien sekä tiedotusvälineiden kautta.

Toimialakohtaisissa suunnitelmissa on varmistettava tarpeellisten yhteystietojen olemassaolo ja niiden päivittäminen. Myös ulkoisen viestinnän osalta toimialakohtaisissa suunnitelmissa on huomioitava tarpeellisten tahojen yhteystiedot.

Mikäli normaalit viestintäkanavat eivät esim. sähkökatkoksen vuoksi toimi, jaetaan tarvittavaa tietoa väliaikaisilla ilmoitustauluilla kaupungintalon sekä muiden palvelupisteiden pääovien läheisyydessä. Kouluissa ja varhaiskasvatuksen yksiköissä voidaan jakaa tiedotteita kotiin vietäväksi. Kaupungin henkilökuntaa käytetään hyväksi tiedon jakamisessa. Kriisiviestintäohjeessa määritellään tarkemmin viestinnän periaatteista eri häiriö- ja kriisitilanteissa.

Vastuuhenkilöt ylläpitävät tilannekuvaa yhdessä sovitulla tavalla. Tilannekuvalla tarkoitetaan johdon ja heitä avustavien henkilöiden ymmärrystä tapahtuneista asioista, niihin vaikuttaneista olosuhteista, eri osapuolien tavoitteista ja tapahtumien mahdollisista kehitysvaihtoehdoista, joita tarvitaan päätösten tekemiseksi normaaliolojen häiriötilanteissa.

9 Muut toimijat

9.1 Viranomaisten vastuulla tapahtuva toiminta

Kaupungin keskeiset yhteistoimintaviranomaiset ovat aluepelastuslaitos ja poliisi. Aluepelastuslaitos ja poliisi voivat viranomaisina esittää virka-apupyynnön puolustusvoimille lisäresurssien saamiseksi. Tällöin virka-aputoiminta on pyytäneen viranomaisen vastuulla ja sen johdolla tapahtuvaa toimintaa.

Aluepelastuslaitoksen toiminta

Aluepelastuslaitoksen perustehtäviin kuuluvat ihmisten, omaisuuden, eläinten ja ympäristön pelastaminen ja suojaaminen sekä onnettomuuksien ennaltaehkäisy ja turvallisuuskulttuurin edistäminen. Aluepelastuslaitos vastaa pelastustoimen väestönsuojelusta ja tarvittavien evakointien johtamisesta.

Pelastustoimintaan kuuluvat:

1. hälytysten vastaanottaminen
2. väestön varoittaminen
3. uhkaavan onnettomuuden torjuminen
4. onnettomuuden uhrien ja vaarassa olevien ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaaminen ja pelastaminen
5. tulipalojen sammuttaminen ja vahinkojen rajoittaminen.

Valmiuslain 120 §:n mukaan poikkeusoloissa pelastustoimen viranomaiset ja kunnat perustavat väestön suojaamiseksi ja väestönsuojelun johtamisen tehostamiseksi johtokeskukset. Tarvittaessa perustetaan väestönsuojelumuodostelmia sammutus-, pelastus-, ensiapu-, huolto-, raivaus- ja puhdistustehtäviä sekä muita näihin rinnastettavia, välttämättömiä tehtäviä varten.

Aluepelastuslaitoksen ja Paimion kaupungin yhteistoiminnassa keskeisiä ovat kaupungin ja aluepelastuslaitoksen välinen ilmoitus- ja suunnittelujärjestelmä sekä menettelytavat, joiden tarkoituksena on tukea kaupungin johtamisprosessia ja tilannetiedon luomista arjen häiriötilanteista (normaaliolojen häiriötilanteet) ja poikkeusoloista selviytymisessä.

Poliisin toiminta

Poliisin tehtävänä on

- oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen
- yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen
- rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen.

Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja alueen asukkaiden kanssa. Poliisin on suoritettava myös muut sille erikseen säädetyt tehtävät ja annettava jokaiselle tehtäväpiiriinsä kuuluvaa apua.

Yleistä järjestystä ja turvallisuutta ylläpitämällä torjutaan ja estetään ennakolta oikeudenloukkauksia ja häiriöitä. Jo tapahtuneet häiriöt poistetaan ja selvitetään mahdolliset oikeudenloukkaukset. Liikenneturvallisuudesta huolehtiminen on osa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä.

Muut julkiset toimijat ja yritykset

Seuraavat julkiset toimijat ja yhtiöt vastaavat alueen keskeisimmistä elintärkeistä toiminnoista Paimion kaupungin rinnalla

1. Varsinais-Suomen hyvinvointialue (terveyden- ja sairaanhoito, sosiaali- ja vanhuspalvelut, oppilashuolto, aluepelastustoimi)
2. Paimion Vesihuolto Oy (kaupungin vesihuolto)
3. Turun Seudun Vesi Oy (raakaveden tuottaminen)
4. Turun Seudun Puhdistamo Oy (jäteveden puhdistaminen)
5. Paimion Lämpökeskus Oy (kaukolämmön tuotanto, verkosto ja jakelu)
6. ISS Palvelut Oy (ruokahuolto ja siivouspalvelut)
7. Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (jätehuollon järjestäminen)
8. Caruna Oy (sähkönsiirto)
9. Lounea/Elisa/Telia/DNA/viranomaiset (tietoverkot)
10. Liedon kaupunki (ympäristöterveydenhuolto)

Yhteistoiminta kolmannen sektorin kanssa

Joissakin häiriötilanteissa myös kolmannen sektorin toiminta voi muodostua keskeiseksi tilanteen hoitamisen kannalta. Järjestöjen kanssa voidaan sopia vapaaehtoisten verkoston muodostamisesta erilaisia tilanteita varten. Kunkin toimijan kanssa läpikäydään erikseen yhteistoiminnan mahdollisuudet ja tarpeen mukaan sovittavasta yhteistyöstä tehdään jatkuvuussuunnitelmaan liitettävät muistiot.

Onnettomuuksien ja muiden yleistä turvallisuuden tunnetta järkyttävien tapahtumien yhteydessä asianosaiset hakeutuvat usein omatoimisesti kirkon puoleen avun ja tuen saamiseksi. Seurakunnan järjestelymahdollisuuksista ja kaupungin varautumista edistävästä tuesta sovitaan seurakunnan ja kaupungin välillä.

Varautumisen kannalta keskeisimmät kolmannen sektorin toimijat Paimiossa ovat:

1. Paimion seurakunta
2. Suomen Punainen Risti (SPR)
3. Vapaaehtoinen pelastuspalvelu (Vapepa)

10 Ylläpidettävät toiminnot eri tilanteissa

Ydintoimintojen analyysi jaottelee toiminnot kolmeen eri luokkaan ylläpitovelvoitteen perusteella:

1. Toiminnot, jotka varmistetaan kaikissa olosuhteissa.
2. Toiminnot, jotka voidaan lyhytkestoissa (enintään 1 kk) tilanteissa keskeyttää tai joita voidaan vähentää.
3. Toiminnot, joista voidaan pitkäkestoissa tilanteissa luopua tai vähentää.

Ohessa on lueteltu keskeisimmät kaupungin toiminnot ja niistä vastaavat henkilöt. Lähtökohtaisesti lakisääteiset tehtävät varmistetaan kaikissa olosuhteissa, ellei häiriötilanne tai poikkeusolot aiheuta pakottavaa syytä (force majeure) toiminnan lopettamiseksi. Muista toiminnoista resurssia voidaan siirtää tarpeen mukaan tilanteesta riippuen.

10.1 Toiminnot, jotka varmistetaan kaikissa tapauksissa

Sosiaali- ja terveystalvet:	Sosiaali- ja terveystalvet
• Sosiaalipäivystys	Sosiaalityön päällikkö
• Lastensuojelu	Sosiaalityön päällikkö
• Ikääntyneiden asumistalvet	Sosiaali- ja terveystalvet
• Kotihoito	Sosiaali- ja terveystalvet
• Toimeentuloon liittyvät tehtävät	Sosiaalityön päällikkö
• Talvetarpeen arviointi	Sosiaali- ja terveystalvet, sosiaalityön päällikkö
• Perusterveydenhuollon päivystys (ml. suun terveydenhuolto)	Johtava lääkäri, johtava hammaslääkäri
• Terveystalvetkeskussairaala	Johtava hoitaja
• Lakisääteiset neuvolatalvet	Johtava hoitaja
HUOM: Siirtynyt hyvinvointialueen hoidettavaksi.	
Tekniset ja ympäristötalvet:	Tekninen johtaja
• Ympäristöterveydenhuolto, veden laatu, jaettavan ruuan laatu (laki)	Ympäristönsuojelusihteeri, talvetpäällikkö, yhdyskuntainsinööri
• Välttämättömät infran ja tilatalvetuiden yllä- ja kunnossapitotoiminnot.	Yhdyskuntainsinööri, tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö
• Ruuan valmistus laitoksissa ja ruokahuolto esi- ja perusopetukseen sekä varhaiskasvatukseen	Talvetpäällikkö
• Evakuoinnissa avustaminen	Talvetpäällikkö
Sivistystalvet:	Sivistysjohtaja
• Varhaiskasvatus	Varhaiskasvatusjohtaja, päiväkodin johtajat, varhaiskasvatusohjaaja
• Esiopetus	Varhaiskasvatusjohtaja, päiväkodin johtajat
• Perusopetus	Rehtorit, sivistysjohtaja
• Ylioppilaskirjoitukset	Lukion rehtori
• Oppilashuolto	Johtava koulukuraattori
HUOM: Siirtynyt hyvinvointialueen hoidettavaksi.	
• Nuorisotalvet	Vapaa-aikatoimen päällikkö
• Kirjaston tietotalvet	Kirjasto- ja kulttuurijohtaja
Hallintotalvet:	Kaupunginjohtaja
• Johtoryhmän operatiivinen toiminta (ml johtokeskus)	Kaupunginjohtaja
• Toimialojen tähän luokkaan määrittelemien talvetuiden tietotekniset talvet	Tietohallintopäällikkö
• Maksuliikenne ja rahoitus	Hallintojohtaja
• Palkanmaksu (Tilikunta Oy) ”peruskk-palkkojen” maksu ilman lisiä	Hallintojohtaja, Tilikunta Oy
• Viestintä	Viestintäsuunnittelija
• Vaalit	Keskusvaalilautakunnan sihteeri

10.2 Mitä toimintoja voimme lyhytkestoissa (enintään 1 kk) tilanteissa keskeyttää tai vähentää?

Sosiaali- ja terveystalvet:	Sosiaali- ja terveystalvetjohtaja
• Lyhytaikaishoito ikääntyneiden talvetluissa	Sosiaali- ja terveystalvetjohtaja
• Omaishoidon tuen vertaisryhmät	Sosiaali- ja terveystalvetjohtaja
• Kotiin kuljetettavat ateriat	Sosiaali- ja terveystalvetjohtaja
• Kuljetustalvet	Sosiaalityön päällikkö
• Omaishoidon tuki	Sosiaali- ja terveystalvetjohtaja
• Vammaistalvet	Sosiaalityön päällikkö
• Työikäisten talvet	Sosiaalityön päällikkö
• Päihdehuolto	Sosiaalityön päällikkö
• Lapsiperheiden talvet, perhetyö, lapsiperheiden kotitalvet	Sosiaalityön päällikkö
• Kiireetön hoito	Johtava lääkäri, johtava hammaslääkäri, johtava hoitaja
• Osa neuvolatalvetuista	Johtava lääkäri
• Terveystalvetkeskussairaalan paikkamäärä	Johtava lääkäri
HUOM: Siirtynyt hyvinvointialueen hoidettavaksi.	
Tekniset ja ympäristötalvet:	Tekninen johtaja
• Ruuan toimitus esim. kun koulutyö keskeytetään	Talvetlupapäällikkö
• Kaavoitus, lupatalvet, erityisasiatuntijat	Paikkatietopäällikkö
• Muiden yleisten alueiden hoito	Yhdystalvetinsinööri
Sivistystalvet:	Sivistystalvetjohtaja
• Lukio (siirto etäopetukseen)	Lukion rehtori
• Liikuntatilat, liikunta- ja hyvinvointitalvet	Vapaa-aikatoimen päällikkö, liikuntasuunnittelija, liikunta- ja hytekoordinaattori
• Kirjaston lainaustalvet	Kirjasto- ja kulttuurijohtaja
• Kulttuuri- ja museotalvet	Kirjasto- ja kulttuurijohtaja
• Paimion opisto ja musiikkiopisto (siirto etäopetukseen)	Paimion opiston rehtori
Hallintotalvet:	Kaupunginjohtaja
• Päätöksenteko (kv ja kh)	Hallintojohtaja
• Toimialojen tähän luokkaan määrittelemien talvetluiden tietotekniset talvet, tietosuojatoiminta	Tietohallintopäällikkö
• Maaseutupalvet	Johtava maaseutuasiamies
• Henkilöstöpalvet, työsuojelu	Henkilöstöpalvet
• Elinkeinotalvet	Elinkeinojohtaja
• Asiakirja- ja asiantalvet	Arkistonhoitaja
• Kuntouttava työtoiminta, työllisyystalvet	Talvetvoimapalvetluiden päällikkö

10.3 Mistä toiminnoista voimme pitkäkestoissa tilanteissa luopua tai vähentää?	
Sosiaali- ja terveystoimet:	Sosiaali- ja terveysjohtaja
• Kuntouttava päivätoiminta	Sosiaali- ja terveysjohtaja
• Kotihoidon kuntoutuspalvelut	Sosiaali- ja terveysjohtaja
• Omaishoidon tuen vertaisryhmät	Sosiaali- ja terveysjohtaja
• Valvontatehtävät (supistaminen)	Sosiaali- ja terveysjohtaja
• Ei –kiireelliset ajokorttitarkastukset	Johtava lääkäri
• Hoitosuunnitelmakäynnit	Johtava lääkäri
• Ryhmätoiminnot	Johtava lääkäri
• Elintapaneuvonta	Johtava lääkäri
• Seniorineuvola	Johtava lääkäri
• Sauvon terveysaseman aukiolo	Johtava lääkäri
HUOM: Siirtynyt hyvinvointialueen hoidettavaksi.	
Tekniset ja ympäristöpalvelut:	Tekninen johtaja
• Ei kriittiset infra- ja tilapalveluiden yllä- ja kunnossapitotoiminnot	Kiinteistöpäällikkö, yhdyskuntainsinööri
• Rakentamistoiminta	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö, yhdyskuntainsinööri
• Muu ruokahuolto	Palvelupäällikkö
• Pienvenesataman toiminnot	Yhdyskuntainsinööri
• Maankäyttö ja mittaustoiminta	Paikkatietopäällikkö
• Muut ei-lakisäätöiset palvelut	Tekninen johtaja
Sivistys:	
• Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja/tai perusopetuksen keskittäminen tavanomaista harvempiin toimipisteisiin	Sivistysjohtaja, varhaiskasvatusjohtaja
• Lukio (toiminta jatkuu etäopetuksessa)	Lukion rehtori
• Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta (lakisäätöinen ei-pakollinen palvelu)	Varhaiskasvatusjohtaja
• Nuorisopalvelut (supistaminen)	Vapaa-aikatoimen päällikkö
• Kirjastopalvelut (aukioloaikojen supistaminen)	Kirjasto- ja kulttuurijohtaja
• Liikuntatilat, liikunta- ja hyvinvointipalvelut	Vapaa-aikatoimen päällikkö, liikuntasuunnittelija, liikunta- ja hyte-koordinaattori
• Paimion opisto ja musiikkiopisto (toiminta jatkuu etäopetuksessa)	Paimion opiston rehtori
• Kulttuuri- ja museopalvelut	Kirjasto- ja kulttuurijohtaja
• Muut ei-lakisäätöiset palvelut (esim. avustusten myöntäminen yms.)	Sivistysjohtaja

Hallintopalvelut:	
• Asuntoasiat	Hallintojohtaja
• Strateginen johtaminen	Kaupunginjohtaja
• Taloussuunnittelu	Hallintojohtaja
• Elinkeino politiikka	Elinkeinojohtaja
• Ystävyykskaupunkitoiminta	Kaupunginjohtaja
• Kunta-, seutu- ja alueyhteistyön kehittäminen	Kaupunginjohtaja
• Markkinointi, suhdetoiminta ja edustus	Kaupunginjohtaja

Lähteet:

Valtioneuvoston periaatepäätös - Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (2017)

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta (2017)

Sisäministeriön julkaisu - Kansallinen riskiarvio (2018)

Suojelupoliisin julkaisu - Kansallisen turvallisuuden katsaus (2019)

Sisäministeriön alueellinen riskiarvio (2018)

Sisäisen turvallisuuden muistio (salainen)

Varsinais-Suomen palvelutasopäätös 2021-2024